

Prvý dojem z prác mladého autora nás spoľahlivo smeruje ku ich zaškatulkovaniu do prúdu geometrickej abstrakcie a konštruktivistického umenia. Nabádajú ku tomu ich viditeľné vizuálne charakteristiky, ktoré sú pre tieto oblasti umenia určujúce – striktné geometrické tvary a línie, princíp multiplikácie, seriálovosti a racionálny výtvarný jazyk. Práve posledné menované adjektívum je však aj určitým „spúšťačom“ pre vznik osobitých a doslovne individuálnych zážitkov z diela, ktoré sa dajú opísať tak, že vyznievajú ako opozitum voči ráciu uplatňovanému pri realizácii prác.

Ak teda tvorbu výtvarníka definuje používanie striktných postupov, koreniacich v sfére exaktných vied ako matematika či fyzika, odrážajúcich sa používaním precíznych techník a technológií (napríklad lepenie tabuľového skla), často krát aj autorom samotným konštruovaných a vytváraných (pri vzniku malieb), ktoré potom vedú ku želanému výsledku, tak všetky tieto aspekty – ako znaky analytického, uvážlivého a logického spôsobu kreovania, sú v rozpore s dojmami efemérnosti, nestálosti či iluzívnosti – teda kategórií náležiacich dielam v ich konečnom štádiu. Pri vnímaní tohto rozporu z iného uhla pohľadu môžeme hovoriť, že Ašot Haas vytvára hraničnú pozíciu niekde „**medzi**“, kde sa na jednej strane nachádza racionalita (v procese tvorby) a na druhej vzniká voľné pole pre pocitové vnemy (prostredníctvom diel) u diváka. A tak, hoci nemožno pochybovať o správnosti ich kategorizovania do vyššie spomínaných tendencií výtvarného umenia, vo všeobecnosti spájaných s introvertnosťou v narácii a uzavretým systémom príslušného tvaroslovia, nesú v sebe pridanú hodnotu navyše, ktorá ich z tejto oblasti výtvarného umenia výrazne vyčleňuje.

Autorovo zotrvávanie v naznačenej „**medzipozícii**“ je cielené, aby jeho formy geometrickej abstrakcie a konštruktivismu

niesli črty subjektívnosti, či už sú vedome programované ním alebo vznikajú u diváka. Vytvára ich efekt premenlivosti, vibrácie alebo dojmu pohybu v inak statickom svetelnom objekte, malbe alebo sklenenej plastike. Podpisuje sa podeň používanie ušľachtilejších materiálov ako je sklo, priehľadné čisté plexisklo, umelé svetlo, zároveň samotný jazyk geometrie, prítomný v násobených linkách, líniách a tvaroch, vsadenie na čistotu a striedmosť, no súčasne si ho iniciuje divák samotný – vzniká dráždením sietnice jeho oka pri pohybe okolo diela. Inou podobou medzi polohy je pohrávanie sa plochou a priestorom – najmä s ich rozhraním - vyvolávaním jeho nestálosti, čo je autorovou vedomou hrou s našimi skúsenosťami pri triezvom vnímaní reality. Inou formou iluzívnosti pohybu, nasmerovanej ku zneisteniu diváka, je tzv. moiré efekt (bežne ide o rušivý faktor pri digitálnom fotografickom zázname alebo televíznom vysielaní), avšak tu je z autorovej strany zámerným a už vôbec nie je myslený ako chyba.

Tvorba Ašota Haasa osciluje na pomedzí dizajnu, sochárstva a sklárskeho výtvarníctva. Dôvody na to môžeme nájsť v trajektórii jeho výtvarných štúdií a skúseností prameniacych z nich. Dizajnérsky prístup cítiť v tvaroch a líniách diel, sochárske prvky v narábaní s objemom a hmotou a práca so sklom sa odrazila vo využívaní svetla a transparentnosti. Tak popri iných rovinách a obsahoch jeho tvorby sa podpisujú aj pod jej viac vrstevnatosť z hľadiska foriem.

Mira Sikorová – Putišová

máj 2011